

I.6 AUTOREFERAT W JĘZYKU POLSKIM

*„Muzyka to dusza wszechświata,
skrzydła umysłu, lot wyobraźni
i wszelkie życie”. - Platon*

PROLOG

Światopogląd artystyczny

Każdy artysta samotnie kroczy obraną przez siebie drogą, nieustannie zgłębiając swą wiedzę, doświadczenie i kompetencje, a wszystko po to, by dotrzeć do właściwego odczytania prawdy i piękna ukrytego w materii, z którą przychodzi mu się na co dzień mierzyć. Obcowanie ze światem dźwięków oraz ich narracją, określanym „dźwiękową mową uczuć”¹, wzbogaca wnętrze człowieka.

Ów świat zasięgiem swego oddziaływania wydaje się być nieskończony, a granice percepcji zjawisk dźwiękowych wyznaczać może tylko indywidualna emocjonalność, wrażliwość na barwy i brzmienia, jak i wyobraźnia, będąca podstawą fascynacji i pojmowania wartości muzyki.

Proces odtwórczy jest niezwykle skomplikowany, bowiem sama muzyka jest sztuką niewymierną. Znakomicie ujął to w swej wypowiedzi wspaniały muzyk - wykonawca, a zarazem kompozytor - Pablo Casals - „duszy muzyki nigdy nie będzie można przelać na papier”². To właśnie z tego powodu tak niełatwa jest droga do jej zmaterializowania w przekazie artystycznym, który wymaga od wykonawcy ogromnego zasobu wiedzy, bogatego doświadczenia i całkowitego poświęcenia w pracy nad warsztatem wykonawczym.

¹ Polony Leszek: *Poetyka muzyczna Mieczysława Karłowicza*, PWM, Kraków 1986, s.23.

² Słowa Pablo Casals zawarte [w:] Kański J.: *Z badań nad interpretacją artystyczną dzieł Chopina* [w:] *Annales Chopin* 4, 1959, s. 124.

EWOLUCJA

Etapy edukacji muzycznej

Konsekwencją dokonanego wyboru edukacji muzycznej jest droga, którą nieustannie zmierzam w artystycznym rozwoju.

Ukończone z wyróżnieniem: Państwowa Szkoła Muzyczna I st. w Jarosławiu oraz Liceum Muzyczne w Przemyślu rozbudziły we mnie pasję do muzyki oraz dały gruntowne podstawy warsztatu pianistycznego, a młodzieńcze konkursy, publiczne koncerty, jak również udział w lekcjach mistrzowskich prowadzonych przez m.in. prof. Adama Wodnickiego - nakreśliły kierunek dalszego rozwoju artystycznego.

Zetknięcie się ze środowiskiem Akademii Muzycznej we Wrocławiu i rozpoczęta w 1992 roku nauka w klasie fortepianu prof. Włodzimierza Obidowicza stworzyły realną możliwość dalszego kształtowania warsztatu pianistycznego i osobowości artystycznej. Za sprawą niezaprzeczalnego autorytetu w dziedzinie muzyki, jakim był prof. Włodzimierz Obidowicz, nie tylko doskonaliłam technikę pianistyczną, lecz również i przede wszystkim wrażliwość na piękno, szlachetność dźwięku i różnorodność niuansów kolorystycznych. Profesor przez całe lata studiów i przez wiele lat po ich ukończeniu odgrywał znaczną rolę w formowaniu światopoglądu artystycznego i krystalizowaniu mojego wnętrza. Motywował mnie do osobistego zaangażowania w wypowiedź pianistyczną poprzez właściwe kształtowanie frazy i narracji muzycznej, z zachowaniem zgodności stylu i ekspresji. Wszystko po to, aby owa wypowiedź była wiarygodna, szczerą i uczciwą wobec zamierzeń kompozytora. Olbrzymi zakres wiedzy profesora Obidowicza dotyczący muzyki polifonicznej, w szczególności wykonawstwa utworów J.S.Bacha, czynił go niekwestionowanym autorytetem. To za jego przyczyną nabyłam umiejętność konsekwentnego, plastycznego budowania poszczególnych planów melodyczno-rytmicznych.³ Wszechstronny rozwój stymulowały również długie dyskusje z Profesorem na temat literatury przedmiotu, dotyczące historii rozwoju pianistyki, techniki pianistycznej bądź też wykonawstwa wielkich wirtuozów fortepianu, inspirujących kolejne pokolenia młodych adeptów sztuki muzycznej, tj.: Vladimira Horowitza, Artura Rubinsteina, Maurizio Polliniego, Arturo Benedettiego,

³ *Wydobycie najistotniejszych elementów w konstrukcjach polifonicznych znacznie ułatwiały niezwykle ciekawe rozwiązania, dotyczące aplikatury opracowywanych utworów, proponowane przez mojego mistrza. Do dzisiejszego dnia przechowuję wiele partytur z naniesionymi ręką profesora uwagami i jakże cennymi wskazówkami wykonawczymi.*

Światosława Richtera i wielu innych. Postać ostatniego z wymienionych pianistów jest mi szczególnie bliska, z uwagi na powiązania rodzinne.⁴

W okresie studiów miałam również okazję zetknąć się z warsztatem pracy dydaktycznej innych wspaniałych pianistów i zarazem uznanych pedagogów, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach pianistycznych organizowanych przez Towarzystwo im. F.Liszta - z Aleksiejem Orłowieckim, czy też Madleine Meyer de Mory Hsu. Ogromnym źródłem inspiracji i doświadczenia był dla mnie Międzynarodowy Kurs Pianistyczny w Dusznikach Zdroju i kontakt z pianistami wielkiego formatu, jak Ryszard Bakst, Halina Czerny-Stefańska, czy Tatiana Szabanowa.

Wciąż mam w pamięci długie rozmowy z prof. Ryszardem Bakstem dotyczące wrażliwości na barwę i kulturę kształtowania dźwięku, jak również niezwykle cenne refleksje prof. Haliny Czerny - Stefańskiej na temat interpretacji utworów Fryderyka Chopina, motywujące mnie do poszukiwań własnej osobowości pianistycznej.

Uzyskując wyróżnienie za pracę dyplomową pt. *Technika stylizacyjna w Mazurkach op. 50 Karola Szymanowskiego*, w 1998 roku ukończyłam wrocławską uczelnię.

Okres bezpośrednio po ukończeniu studiów spędziłam w Wiedniu, zgłębiając tajemnice sztuki pianistycznej w wiedeńskiej Hochschule für Musik pod kierunkiem prof. Eriki Dichler-Sedláček, dzięki której miałam możliwość poznania reguł interpretacyjnych szkoły wiedeńskiej, tj. restrykcyjnego przestrzegania czasu w kształtowaniu formy, dbałości o najdrobniejsze szczegóły artykulacji prowadzące do precyzyjnego odtwarzania treści muzycznej, które najtrafniej można spuentować starą germańską zasadą „Ordnung muss sein”. Pobyt w stolicy klasyków wiedeńskich i praca pod opieką profesor Eriki Dichler-Sedláček to dalszy ciąg rozwoju artystycznego oraz możliwość nabywania cennych doświadczeń scenicznych w salach koncertowych w Wiedniu, Künstlerheim-Baden czy też Rohrau - w domu narodzin J. Haydna. Na zakończenie pobytu w Wiedniu miałam zaszczyt brać udział w konkursie Fundacji Kimiko Sato i Josepha Dichlera, na którym otrzymałam nagrodę specjalną za wykonanie sonat J. Haydna.

⁴ Ciocia była kuzynką Światosława Richtera., ich matki Anna i Zofia były siostrami. Do dziś przechowywane są w albumach rodzinnych zdjęcia wspólnie spędzonych lat młodości w Żytomierzu, gdzie razem stawiali pierwsze kroki w grze na fortepianie, czy też z późniejszych spotkań. Brutalna wojna rozłączyła ich na zawsze i choć dzielił ich dystans odległości - nić przyjaźni między nimi nigdy nie została zerwana. To właśnie chęć spotkania z nią była powodem kilku koncertów Richtera w Zielonej Górze. Wciąż żywe są anegdoty ucieczek „opiekunom”, aby spędzić choć kilka chwil razem na wspomnieniach wspólnego dzieciństwa.

AUTONOMIA

AKTYWNOŚĆ ARTYSTYCZNO-NAUKOWA

W wyniku wygranego konkursu od roku 1998 rozpoczęłam pracę na stanowisku asystenta w Zakładzie Gry Fortepianowej, w ówczesnej Katedrze Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie (obecny Wydział Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego). Z chwilą podjęcia przeze mnie pracy zawodowej, niemalże cała przestrzeń mojej aktywności wypełniona była przenikającymi się wzajemnie działaniami w sferze dydaktycznej, naukowej i przede wszystkim wykonawczej.

Do ważniejszych osiągnięć, jakie miały miejsce na początku mojej drogi artystycznej, należy zaliczyć koncert z okazji promocji odnalezionego poematu Kajetana Koźmiana *Ziemiaństwo polskie*, który odbył się w Pałacu Lubomirskich w Rzeszowie (rejestrowany przez polskie Radio Rzeszów), jak również koncerty w Filharmonii Rzeszowskiej (obecnie Filharmonii Podkarpackiej) w związku z reaktywacją działalności Rzeszowskiego Towarzystwa Muzycznego, z okazji 35-lecia istnienia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie oraz 15-lecia istnienia kierunku Wychowanie Muzyczne (rejestrowane przez Polskie Radio Rzeszów).

Dużą rolę w prowadzonej przeze mnie działalności koncertowej w tamtym okresie odegrała współpraca z Fundacją Międzynarodowych Festiwali Chopinowskich w Dusznikach Zdroju. Zaowocowała ona liczbą 14 recitali relacjonowanych i transmitowanych przez stacje radiowe i telewizyjne całej Europy, wykonanych przeze mnie w 1999 roku w Hanowerze podczas prestiżowych targów CeBiT. Kontynuując współpracę z ww. Fundacją wykonałam także w 2001 roku recital w Dworku Chopina w Dusznikach Zdroju dla zaproszonej grupy sędziów Sądu Najwyższego Niemiec.

Do bardziej znaczących wystąpień w tamtym czasie zaliczyć należy również koncerty w Portugalii, gdzie wystąpiłam w Evorze, w Academia de Musica Eborenese; Igreja das Mercedes oraz w Hiszpanii: w Collado Villaba - Casa de Cultura, San Lorenzo El Escorial - Casa de Cultura, jak też udział w XIII edycji prestiżowego festiwalu Concierto En Verano de El Escorial organizowanego przez Centro Autorizado de Musica Matisse.

Ponadto, na zaproszenie Konsula Generalnego RP we Lwowie, wykonałam recitale w Muzeum Salomei Kruszelnickiej dla przedstawicieli placówek dyplomatycznych rezydujących na Ukrainie (w tym jeden wspólnie z prof. Januszem Skowronem).

W prezentowanym przeze mnie wówczas repertuarze znajdowały się utwory bardzo zróżnicowane stylistycznie, m.in. J. S. Bacha, D. Scarlatti, sonaty klasyków wiedeńskich, dzieła wielkich romantyków - w tym F.Chopina, F. Liszta, J.Brahmsa, utwory impresjonistów francuskich, kompozytorów hiszpańskich i innych.

Pomimo że występy solowe zajmowały znaczące miejsce w prowadzonej działalności artystycznej, moje zainteresowania skierowane były również w stronę muzyki kameralnej. Repertuar koncertowy utworów kameralnych z okresu przed doktoratem obejmował w większości utwory skrzypcowe, tria fortepianowe i pieśni⁵. W wykonawstwie tego rodzaju muzyki nieustannie przestrzegam naczelnych zasad współpracy i partnerstwa muzycznego wpojonych mi jeszcze w okresie studiów (przez dr hab. Annę Gągołę oraz dr hab. Joannę Litwin), jak również reguł zawartych w doskonałym kompendium wiedzy dotyczącej gry zespołowej, eseju znakomitego pianisty - kameralisty prof. J. Marchwińskiego.⁶

Uznając kolorystykę za jeden z ważniejszych elementów wyrazu, nastroju, jak i przekazywanych treści, właściwe wydawało mi się podjęcie badań naukowych dotyczących jej znaczenia w interpretacji wykonawczej. Wnikliwej analizie poddane zostały przykłady z literatury muzyki kameralnej XX wieku. Wybór utworów z tego okresu nie był przypadkowy, ponieważ czas ten przyniósł odrębne spojrzenie na kolorystykę, powodując nadanie właściwościom brzmieniowym znaczenia dominującego i zarazem formotwórczego. Przedmiotem moich badań były dzieła muzyczne o zróżnicowanej konfiguracji wykonawczej, tj.: *Sonata na skrzypce i fortepian d-moll op. 9* K. Szymanowskiego, *Sonatina na klarnet i fortepian* Z. Herembeszty, *Trio na klarnet, skrzypce i fortepian* A. Chaczaturiana oraz cykl pieśni P. Perkowskiego *Uty Japońskie op. 4*.

W wybranym przeze mnie repertuarze celowo zamieściłam utwór Zygmunta Herembeszty, ponieważ łączyła mnie z nim oraz jego rodziną wieloletnia przyjaźń. Kiedy odszedł w 2002 roku, postawiłam sobie za cel propagowanie twórczości tego kompozytora.⁷ Dzięki niemu miałam możliwość poszerzyć swe horyzonty muzyczne, jak też swój światopogląd artystyczny o nową perspektywę. Zygmunt Herembeszta nauczył mnie odczytywać utwory zarówno swoje,

⁵ Do składanego wniosku o postępowanie habilitacyjne pozwoliłam sobie na dołączenie wybranych plakatów i programów, dokumentujących ważniejsze koncerty przed uzyskaniem tytułu doktora sztuk muzycznych, celem przybliżenia spektrum mojej aktywności artystycznej w zakresie wykonawstwa solowego i kameralnego.

⁶ J. Marchwiński *Gra zespołowa. Refleksje o nauczaniu Toronto Kwiecień 2007*

⁷ Dokonałam prawykonań jego utworów, prezentowałam dorobek kompozytorski na międzynarodowych konferencjach naukowych, jak też publikowałam prace dotyczące jego twórczości zarówno w kraju jak i za granicą.

jak i innych kompozytorów pod względem architektonicznym oraz estetyki brzmieniowej - swoistej syntezy treści i formy - w kontekście warsztatu kompozytorskiego⁸.

Efekt moich badań nad zagadnieniem kolorystyki w interpretacji muzycznej został zawarty w pracy doktorskiej⁹, napisanej przeze mnie pod kierunkiem wspaniałego pedagoga i specjalisty - zwłaszcza w partnerstwie pianistycznym w muzyce wokalne - prof. Alicji Faryniarz¹⁰. Pracując pod czujną opieką prof. A. Faryniarz miałam możliwość doskonalenia umiejętności współpracy w zespole kameralnym, ze szczególnym uwzględnieniem odczytu najsubtelniejszej wypowiedzi muzycznej, jaką jest liryka wokalna. Wzbogaciłam wówczas swoje doświadczenia dotyczące korelacji pomiędzy brzmieniem fortepianu a specyficzną zmysłowością brzmienia głosu ludzkiego, jak też koncentracji wykonawczej, łączącej się z przekazem tekstu poetyckiego i treści muzycznej, ujętych w ramy niewielkiej przestrzeni czasowej - jednym słowem umiejętność kreowania wspólnej, jednorodnej interpretacji.

Miałam zaszczyt pracować w tym czasie z wokalistką Magdą Bigoś, klarncistą Michałem Sicińskim oraz wybitnym skrzypkiem prof. Bartoszem Bryłą.

Współpraca z tak wyjątkowym instrumentalistą, jakim jest prof. B. Bryła, stworzyła mi możliwość konstituowania własnej postawy wykonawczej w muzyce kameralnej. Kształtowanie frazy, przekaz emocjonalny, niewiarygodna ekspresja, filtrowana przez głęboką wrażliwość wykonawczą, prowokowały do podążania wytyczoną przez mistrza wiolinistyki myślą muzyczną, jak również swobodnego dialogu muzycznego w narracji instrumentalnej.

Partnerstwo instrumentalne zachęcało do wspólnego zaangażowania w kształtowanie specyficznej dramaturgii w opracowywanych utworach, rozwijało moją wyobraźnię i estetykę wykonawczą, jak również inspirowało do formowania oryginalnej myśli muzycznej. Rezultatem współpracy z wyżej wymienionymi muzykami było dokonanie nagrania płyty CD.

⁸ *Nigdy nie zapomnę długich dyskusji na temat ewolucji języka muzycznego i analizy struktur brzmieniowych utworów A. Skriabina, koncertów fortepianowych S. Rachmaninowa i wielu innych kompozycji.*

⁹ *Tytuł doktora sztuk muzycznych w specjalizacji Instrumentalistyka, nadany Uchwałą Rady Wydziału Akademii Muzycznej we Wrocławiu, uzyskałam w 2008 roku na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej: „Znaczenie kolorystyki w interpretacji wybranych utworów kameralnych muzyki XX wieku”.*

¹⁰ *prof. Alicja Faryniarz była wielokrotnie nagradzana za realizację partii fortepianowej na konkursach wokalnych w: s'Hertogenbosch, Paryżu, Helsinkach, Sofii, Dusznikach Zdroju, im.R.Schumanna w Zwickau, im.H.Wieniawskiego w Poznaniu oraz St.Moniuszki w Warszawie.*

Zdaję sobie sprawę, że warunkiem permanentnego rozwoju artystycznego jest autentyczność i nieustanne doskonalenie się. Nauka i sztuka uczą wielkiej pokory, która powinna być wprost proporcjonalna do stopnia zaawansowania w rozwoju. Owo nieskończone dążenie do prawdy i piękna znakomicie ujął geniusz muzyczny Ludwig van Beethoven - „... artysta nie posiada dumy. Widzi on, że sztuka nie ma granic, czuje, jak bardzo daleki jest od swego celu... który ukazuje mu się w oddali, jak światło słońca.”¹¹

Pracując nad doskonaleniem warsztatu pianistycznego, a tym samym nad poszerzeniem repertuaru, staram się przywiązywać szczególną uwagę do logiki i ekspresji wypowiedzi muzycznej, szlachetności i piękna brzmienia, jak najczęściej sięgając do uprzednio nabytych od moich mistrzów umiejętności i wiedzy, owej hofmannowskiej „skrzynki z narzędziami”¹² niezbędnej w wykonawstwie muzycznym.

Kontakt z wrocławskim kompozytorem Zygmuntem Herembesztą, realizacja utworów muzyki XX wieku i poddane szczegółowej analizie dzieła muzyczne z tego okresu skierowały moje zainteresowania w stronę muzyki współczesnej. Wprawdzie twórczość kompozytorów wcześniejszych epok, w szczególności F. Chopina, jest mi niezmiernie bliska i wciąż staram się włączać ją do swych programów koncertowych, to właśnie muzyka współczesna powoli zaczęła dominować w moim repertuarze wykonawczym. Choć muzykę XX stulecia często określa się jako niezrozumiałą, naznaczoną nadmierną hermetycznością, nieumiarkowanym eksperymentatorstwem i permanentną prowokacją, to sądzę, że dzięki wielobarwności zróżnicowanych upostaciowań brzmieniowych jest ona jednym z najbardziej fascynujących doświadczeń artystycznych.

Prezentując publicznie zróżnicowany repertuar, złożony z utworów muzyki minionych epok, jak też muzyki współczesnej, zawsze staram się znaleźć swoistą synergię pomiędzy diametralnie odmienną stylistyką i środkami wykonawczymi; świadomie przekraczam granice, jakie dzielą tradycję i teraźniejszość. Rozwijająca wyobraźnię specyficzna aura brzmieniowa muzyki współczesnej, kreowana poprzez zastosowane w niej różnorodne techniki kompozytorskie, jest dla mnie źródłem inspiracji w interpretacji utworów w klasycznej notacji; z kolei środki wykonawcze, elementy techniki pianistycznej, zróżnicowane rodzaje artykulacji, biegłość,

¹¹ <https://www.cytaty.info/cytat/prawdziwyartystanieposiada.htm>

¹² Józef Hofmann „*Piano Playing with Piano Questions Answered*” Philadelphia, Theodore Presser Co. 1920

wykształcone dzięki literaturze muzycznej ubiegłych stuleci, znakomicie przekładają się na wykonawstwo muzyki tworzonej obecnie.

Szczególne znaczenie w rozwoju artystycznym miało dla mnie podjęcie w 2012 roku współpracy z dr hab. Piotrem Grodeckim - specjalistą w wykonawstwie muzyki współczesnej¹³. Ogromne doświadczenie dr. hab. P. Grodeckiego było dla mnie nieocenionym źródłem wiedzy i zarazem szansą na eksplorowanie brzmienia fortepianu poprzez odmienne techniki wykonawcze. Wspólne zaangażowanie w przygotowanie do prezentacji scenicznej repertuaru złożonego z utworów muzyki fortepianowej na cztery ręce, dogłębna analiza partytur zapisanych niejednokrotnie w bardzo oryginalnej notacji i zawartych w nich intencji kompozytora, dbałość o niuanse interpretacyjne z poszanowaniem niepowtarzalności struktur brzmieniowych tworzonych z subtelnej tkanki każdorazowo odmiennie nakładających się alikwotów, różnorodne formy ekspresji zawarte w nieszablonowej architekturze opracowywanych utworów, jak też wspólne planowanie narracji przez pryzmat nowatorskiego języka muzycznego wpływało na kształtowanie się mojej świadomości muzycznej i rozwijało wyobraźnię.

Inspiracją do dalszego rozwoju artystycznego była dla mnie również współpraca ze znakomitą wokalistką, solistką Opery Krakowskiej - Katarzyną Oleś-Blachą¹⁴ oraz utalentowanymi instrumentalistami, wykładowcami wrocławskiej Akademii Muzycznej: flecistą Janem Krzeszowcem¹⁵ i wiolonczelistą Marcinem Misiakiem¹⁶. Wymiernym efektem tej współpracy było nagranie w 2018 roku płyty CD z utworami Georga Crumba, kompozytora amerykańskiego, którego muzyka zachwycała mnie niezwykłą aurą brzmieniową.

W podejmowanej przeze mnie działalności artystycznej zawsze staram się promować kulturę naszego kraju, stąd w przeważającej części mój repertuar, zarówno solowy jak i kameralny,

¹³ dr hab. Piotr Grodecki jest członkiem Stowarzyszenia Artystycznego „Muzyka Centrum. Współpracował także z zespołem MW 2 założonym przez Adama Kaczyńskiego. Brał udział w znaczących festiwalach muzycznych, m.in. Warszawska Jesień, Poznańska Wiosna, Kontrasty - Lwów, Modern Wien, Aspekte Salzburg. Dokonał prawykonań utworów m. in. kompozytorów takich jak: B.Schaeffer, A.Walaciński, K.Knittel, M.Chołoniewski, H.Willi, R.Haubenstock-Ramati. Bogusław Schaeffer dedykował mu swój Model 7 jak też wiele innych kompozycji.

¹⁴ dr hab K.Oleś-Błacha prowadzi również klasę śpiewu solowego w AM w Krakowie, jest laureatką prestiżowych konkursów i festiwalu tj.: III nagroda w VII Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Stanisława Moniuszki w Warszawie, nagroda im. J. Kiepury w kategorii „Najlepsza śpiewaczka” oraz „Ars Quaerendi” za wybitne działania na rzecz promocji kultury.

¹⁵ Laureat wielu krajowych i międzynarodowych konkursów fletowych, m.in. w Warszawie, Krakowie, Bukareszcie, Aversie. brał udział w wielu festiwalach „Chopin i jego Europa”, „Warszawska Jesień”, „Musica Polonica Nova”, „Musica Electronica Nova”, „Muzyka na Szczytach”, „HMG Festival”, „La Folle Journée”. Od 2007 roku pełni funkcję wiceprezesa Stowarzyszenia Flecistów Polskich.

¹⁶ Laureat II nagrody w Konkursie im. Michała Spisaka, II nagrody w Konkursie Małych Form Instrumentalnych we Wrocławiu, na stałe współpracuje z NFM Orkiestrą „Leopoldinum” prowadzi klasę wiolonczeli w AM we Wrocławiu

złożony jest z utworów polskich kompozytorów. Wybór programów koncertowych, zdominowanych przez muzykę polską, wynika z naturalnej potrzeby i przekonania o jej dużym znaczeniu na tle światowej literatury muzycznej.¹⁷

Wpływ na świadomą promocję kultury polskiej za granicą miały ukończone przeze mnie w 2010 roku studia podyplomowe - Dyplomacja Kultury - zainicjowane przez Collegium Civitas w Warszawie oraz Instytut Adama Mickiewicza w intencji tworzenia zawodowego korpusu dyplomacji kulturalnej, w celu profesjonalnego kształtowania wizerunku Polski, jako nowoczesnego europejskiego kraju i ojczyzny wybitnych twórców w dziedzinie sztuki.

Istotny w prowadzonej przeze mnie działalności artystycznej propagującej kulturę polską za granicą był wielokrotny udział w wydarzeniach artystycznych, realizowanych pod patronatem MKiDN oraz Senatu RP: w Międzynarodowym Festiwalu *Bukowińskie Spotkania ze Sztuką* oraz międzynarodowym projekcie finansowanym przez Urząd Marszałkowski woj. podkarpackiego *Powrót do Korzeni - Artyści Polscy Polakom w Naddniestrzu*, jak również udział w Festiwalu *Pokrowskim* organizowanym przez Towarzystwo Kultury Polskiej w Naddniestrzu *Jasna Góra* pod patronatem prezydenta Naddniestrza oraz ministra Kultury i Edukacji Naddniestrza.

Koncerty, realizowane w Mołdawii, Gagauzji, Naddniestrzu, Rumunii i na Ukrainie,¹⁸ niejednokrotnie nagrywane i emitowane przez radio i telewizję tamtejszych krajów, jak również Polskie Radio Rzeszów,¹⁹ były dla mnie niezapomnianym przeżyciem oraz szansą do zaprezentowania twórczości znamienitych kompozytorów polskich.

Do ważniejszych wystąpień po 2008 roku, poza wymienionymi wyżej, zaliczam także recitale zarówno solowe jak i kameralne wykonane we Włoszech w: Conservatorio Statale di Musica w Campobasso, Latina i Frosinone, w Salotto Marcella Crudelli w Rzymie, w Teatro san Vittorio w Benevento i Instituto Polacco di Roma²⁰; podobnie w Portugalii, w Instituto Politécnico

¹⁷ Szczegółowy wykaz prezentowanego repertuaru po 2008 roku zarówno solowego jak i kameralnego zamieszczony został przeze mnie we wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego.

¹⁸ W wydarzeniach tych brali udział zaproszeni przez organizatorów przedstawiciele Ambasady RP w Kiszyniowie, przedstawiciele najwyższych władz Gagauzji i Naddniestrza oraz stowarzyszeń polonijnych działających na wschodzie

¹⁹ Autorką reportażu związanych z realizacją w/w wydarzeń była redaktor Polskiego Radia Rzeszów Anna Leśniewska.

²⁰ Szczególne znaczenie miał dla mnie koncert w Instituto Polacco di Roma w ubiegłym roku, w ramach promocji książki Herlinga Grudzińskiego „Inny świat”, z udziałem najbliższej rodziny tego znakomitego twórcy oraz cenionych we Włoszech specjalistów literatury polskiej. Opisywana przez autora promowanej książki rzeczywistość oraz świadomość jego udziału w II Korpusie Polskim były dla mnie dużym przeżyciem osobistym, z uwagi na historię mojej rodziny, której członkowie również doświadczyli pobytu na Syberii i podobnie jak H. Grudziński przemierzyli szlak Andersa z tym samym Korpusem.

do Porto - Escola de Superior de Educação Departamento de Artes e Morticidade Humana, a także w Turcji w Anadolu University, jak również na Węgrzech w Szegedi Tudományegyetem, w Nyiregyhaza University oraz w ramach festiwalu: Éneklő Magyarország Regionális Kórusfesztivál w sali koncertowej Eszterházy Károly Egyetem Líceum Kápolna (Oratorium Artium Pyrkerianum) w Egerze.

Wyjątkowo inspirującym doświadczeniem artystycznym, w okresie po 2008 roku, była dla mnie praca nad materiałem muzycznym *IX Symfonii* D. Szostakowicza w opracowaniu na fortepian na cztery ręce, dokonany przez samego kompozytora, jak również symfonicznym utworem A. Malawskiego *Hungaria 1956* w autorskim opracowaniu²¹ na potrzeby wykonawcze również na fortepian na cztery ręce. Próba konfrontacji z tak zestawionymi utworami, jakimi były: szyderczy pastisz - wyraz buntu muzycznego znakomitego kompozytora, D. Szostakowicza, przeciwko czasom „żelaznej kurtyny” oraz muzyczny przekaz dramatycznych wydarzeń, jakie miały miejsce w Budapeszcie w 1956 roku, a także zawarty w nich ogromny ładunek emocjonalny - okazała się niezwykle interesująca i inspirująca wyobraźnię wykonawczą.

W propagowaniu polskiej kultury duże znaczenie ma również dla mnie promocja młodych kompozytorów, stąd moje prawykonanie utworu utalentowanego krakowskiego kompozytora Michała Gronowicza, które miało miejsce w 2017 r. w sali Uniwersytetu w Szeged.

Upowszechnianie dorobku naszego kraju w mojej działalności zauważalne jest również w sferze naukowej. W latach 2016-2018 przeprowadziłam szereg wykładów dotyczących muzyki współczesnej, w konserwatoriach muzycznych we Włoszech oraz Uniwersytetach na Węgrzech. Brałam także udział w międzynarodowych konferencjach naukowych, prezentując twórczość kompozytorów polskich takich jak: Karol Szymanowski, Artur Malawski, Czesław Marek czy też Zygmunt Herembeszta. Prezentowane przeze mnie artykuły publikowane były w kraju i za granicą.

Moje zainteresowania osiągnięciami polskiej szkoły pianistycznej znalazły odzwierciedlenie w prowadzonych wykładach, związanych z tym zagadnieniem, w zagranicznych uczelniach w Portugalii, Turcji, we Włoszech, na Węgrzech i w Mołdawii. Ponadto w 2010 roku, pod patronatem Collegium Civitas i Instytutu A.Mickiewicza w Warszawie, dokonałam autorskiego opracowania projektu „Portret pianistyki polskiej” przeznaczonego do realizacji w Pekinie i Szanghaju.

²¹ *Opracowanie utworu A. Malawskiego Hungaria 1956 zostało dokonane przez P. Grodeckiego i M. Zarębińską*

AKTYWNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Rozległa współpraca międzynarodowa stworzyła możliwość realizacji przeze mnie wielu projektów edukacyjnych, w których zaangażowane były liczne zagraniczne uczelnie.

W latach 2010-2016, reprezentując Uniwersytet Rzeszowski, współpracowałam z następującymi partnerami: ANGLIA (Hope University - Liverpool), BELGIA (Lemmensinstituut - Leuven), NIEMCY (Hochschule für Musik und Theater Rostock, Pädagogische Hochschule Freiburg oraz Universität Hildesheim), WĘGRY (College of Nyiregyhaza, University of Szeged), SZWECJA (University of Umeå) NORWEGIA (Høgskulen Stord/Haugesund), WŁOCHY (Conservatorio Statale di Musica di Campobasso, Conservatorio di Musica Licino Refice di Frosinone, Associazione Di Promozione Sociale Polonik), SZKOCJA (Community Learning and Development Service, Falkirk Council), FRANCJA (Mach, Maison des Jeunes et de la Culture oraz Comité de Jumelage de Créteil), CZECHY (Masaryk University Brno), SŁOWACJA (University of Prešov), AUSTRIA (Kirchliche Pädagogische Hochschule Wien/Krems).

W ramach tej współpracy realizowałam wiele międzynarodowych projektów edukacyjnych, tj.: AR-GE-NORD - *International Arbeitsgemeinschaft Musikpädagogik der nördlichen Länder Europas*, MILSC - *Musical Interaction and Learning in Schools and Communities* - edycje: *Your Performance* oraz *Your Improvisation*, CoDIME - *Connecting Diversity in & Through Music Education*, *MUSIC+*, *Working with Music*, jak również *Chamber music initiative in choral singing and ensemble work based on compositions by Robert Schumann*²². Wymiernym efektem pracy osób bezpośrednio zaangażowanych w realizację wyżej wymienionych międzynarodowych działań były projekty nowatorskich programów edukacyjnych, prezentacje na zagranicznych konferencjach naukowych, publikacje oraz koncerty.

Swoją wiedzę i doświadczeniem dzieliłam się również ze studentami z zagranicznych uczelni poprzez prowadzenie masterclass i warsztatów muzycznych.

Do ważniejszych działań w tym zakresie zaliczyć należy: masterclass na Wydziale Muzycznym w Anadolu University (Turcja) oraz w Conservatorio Statale di Musica di Campobasso i w Conservatorio Statale di Musica di Benevento (Włochy), warsztaty muzyki kameralnej w Masaryk University w Brnie (Czechy), metodyczne warsztaty muzyczne *Imitations in Music* w Hochschule für Musik und Theater w Rostocku (Niemcy) oraz warsztaty muzyczne *Unleash your*

²² Szczegółowy opis realizowanych przeze mnie projektów międzynarodowych w latach 2010-2016 został zamieszczony we wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego

creativity and imagination - music is everywhere and everything is music w LUCA School of Art w Leuven (Belgia).

Kontynuując rozpoczętą w 1998 roku pracę dydaktyczną w Zakładzie Gry Fortepianowej na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego, realizuję zajęcia z przedmiotu fortepian. Poziom realizowanych przeze mnie zajęć potwierdzają wysokie oceny studentów oraz wyróżniająca ocena członków Państwowej Komisji Akredytacyjnej, biorących udział w prowadzonych przeze mnie zajęciach dydaktycznych w 2001 roku.

Zawsze staram się ukazywać studentom piękno muzyki fortepianowej, poszukuję ciekawych ćwiczeń rozwijających technikę pianistyczną oraz zachęcam ich do poszukiwań samodzielnych inspiracji. Studenci Wydziału Muzyki UR, z którymi współpracowałam, brali udział w konkursach, koncertach organizowanych na terenie uczelni i poza nią, niektórzy po ukończonych studiach kontynuowali edukację w akademiach muzycznych.²³

Nieustanne dążenie do zgłębiania wiedzy w zakresie różnorodnych metod nauczania jest dla mnie niezwykle istotne. Staram się poszerzać swoje kompetencje poprzez udział w niezwykle interesujących seminariach pianistycznych, które prowadzili m.in.: prof. A. Jasiński, prof. A. Tatarski, prof. A. Pikul, prof. A. Wodnicki, prof. C. Sanecki, prof. J. Skowron, dr hab. M. Sielski, dr hab. M. Pabich i inni.

Z ogromną uwagą i estymą studiuje również pozostawione przez F.Chopina, T. Leszetyckiego, I.J. Paderewskiego, J. Hofmanna i wielu innych mistrzów fortepianu jakże cenne wskazówki metodyczne, wychodząc z założenia, iż niemożliwe jest właściwe przekształcenie idei kompozytora w wykonanie bez znajomości rzemiosła, braku umiejętności wyszukania właściwych środków wypowiedzi i odpowiednich narzędzi wykonawczych. Uważam, że warunkiem rzetelnego wypełniania powinności związanych z zawodem nauczyciela gry na fortepianie jest znajomość tych prawidłowości.

²³ Absolwent kierunku Edukacji Artystycznej w Zakresie Sztuki Muzycznej, z którym pracowałam, ukończył wrocławską Akademię Muzyczną w zakresie gry na fortepianie (studia I stopnia) i obecnie spełnia się w roli nauczyciela gry na instrumencie oraz akompaniatora; studentka, uczestnicząca w prowadzonych przeze mnie zajęciach, podjęła aktualnie studia II stopnia w AM we Wrocławiu w specjalizacji gry na fortepianie. Ponadto jeden z moich studentów w ubiegłym roku uzyskał II nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie „Student ma talent”.

AKTYWNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Mając świadomość tego jak ważna jest wiedza na temat różnorodnych metod kształcenia, dzięki wieloletniej współpracy międzynarodowej i wypracowanym kontaktom, zawsze staram się umożliwiać studentom Wydziału Muzyki UR oraz uczniom i nauczycielom podkarpackich szkół muzycznych dostęp do poznawania metod nauczania w innych krajach. Byłam organizatorem seminariów metodycznych, warsztatów muzycznych i lekcji mistrzowskich prowadzonych przez profesorów reprezentujących zagraniczne ośrodki akademickie.²⁴

Doskonałą okazją do popularyzowania kultury i twórczości kompozytorów innych narodowości była organizacja i prowadzenie przeze mnie koncertów z udziałem gości z zagranicznych uczelni.²⁵

W okresie po 2008 roku byłam również inicjatorem podpisania umów o współpracy bilateralnej m.in. z Konserwatorium Muzycznym w Campobasso, Benevento, Latina, Frosinone, L'Aquila, oraz Cosenza.

Wielokrotnie angażowałam się w prace organizacyjne Wydziału Muzyki UR oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego jako: członek Komisji Senackiej ds. Nauki, członek Rady Wydziału Muzyki UR, komisji ds. planów studiów, komisji harmonogramowych i egzaminacyjnych.

Jestem jednym z inicjatorów i opiekunów studenckiego koła naukowego „Eksploracje w dziedzinie kultury, edukacji i interpretacji muzycznej”, wielokrotnie sprawowałam też funkcję opiekuna studentów.

Ponadto od ubiegłego roku akademickiego pełnię funkcję wydziałowego koordynatora programu Erasmus+, wydziałowego koordynatora programu MOST oraz wydziałowego koordynatora ds. ECTS.

²⁴ m.in.: *Fernando Lepri, Francesco Paulo Russo, Roberto Bongiovanni, Michele Francesco Battista, Ildikó Acs, Sabriye Ozkan, Asu Perihan Karadut, Ozlem Onuk, Stefania i Ilaria Ganeri, Gioacchino Zarelli i inni.*

²⁵ Szczegółowy wykaz organizowanych przeze mnie wydarzeń z udziałem gości z zagranicznych uczelni został zamieszczony we wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego

EPILOG

„...po sercach, o przyjaciółko, biją nas białe klawisze”²⁶

Muzyka porusza serca słuchaczy, ewokuje najgłębsze uczucia. Bez doznania zmysłowego dźwięku nie może istnieć estetyczne przeżycie dzieła. To ono określa indywidualność artysty. Każdy wykonawca ma swoje wewnętrzne poczucie czasu oraz właściwy tylko dla siebie sposób przekazywania treści muzycznych i przeżywania. Owo przeżycie muzyki, wymaga od wykonawcy dojrzałości, bogatej wyobraźni i wrażliwości, dopiero wówczas *„można stworzyć całość wywołującą u słuchacza doznanie piękna, a jest ono przecież głównym celem muzyki”*.²⁷

Niniejszy autoreferat, poprzez retrospekcję najważniejszych wydarzeń w moim życiu zawodowym, jest próbą określenia mojego credo oraz unaocznienia procesu kształtowania i krystalizacji osobistego światopoglądu artystycznego.

Małgorzata Zarębińska

²⁶ Cytowany fragment wiersza to „Mazurek Chopina” autorstwa Władysława Broniewskiego, który jest mi niezmiernie bliski nie tylko poprzez swoją twórczość, lecz również powiązania rodzinne - Maria Zarębińska, aktorka i autorka wzruszających „Opowiadań oświęcimskich” oraz noweli „Dzieci Warszawy” była żoną poety.

²⁷ Husmann Heinrich: Wstęp do muzykologii, PWN, Warszawa 1968 .